

**سازمان و مدیریت نظام‌های بهداشتی درمانی
در ایران و جهان**

www.ketab.ir

**نویسنده
فردین امیری**

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۸۴۵ - ۰۸ - ۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۶۲۵۱۳

عنوان و نام پدیدآور: سازمان و مدیریت نظام‌های بهداشتی درمانی در ایران و جهان / نویسنده

فردین امیری

مشخصات نشر: تهران، شرکت تعاونی خدمات بهداشتی و درمانی همای سلامت، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۱۵۶ ص.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

موضوع: بهداشت -- ایران -- مدیریت

موضوع: پزشکی -- ایران -- خدمات -- تاریخ

موضوع: بهداشت -- مدیریت

رده بندی دیویی: ۳۶۲/۱۰۶۸

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ الف ۹ / ۳۹۵ R۸

سرشناسه: امیری، فردین، ۱۳۶۴.

شناسه افزوده: شرکت تعاونی خدمات بهداشتی درمانی همای سلامت

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان کتاب: سازمان و مدیریت نظام‌های بهداشتی درمانی در ایران و جهان

نویسنده: فردین امیری

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ ریال

تاریخ و محل انتشار: ۱۳۹۰ - تهران

طرح جلد: ملیحه عظمایی

صفحه آرایشی: منصوره نیکیان قویدل

لیتوگرافی و چاپ و صحافی: ایک

ناظر فنی چاپ: امیرعلی نیکیان قویدل

ناشر: انتشارات همای سلامت

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۸۴۵ - ۰۸ - ۲

کلیه حقوق ملای و معنوی این اثر در اختیار نویسنده می‌باشد.

استفاده از مندرجات این اثر با ذکر منبع بلامانع است.

(خواننده محترم لطفاً نظرات و پیشنهادات خود را به آدرس الکترونیکی aminifardin@yahoo.com ارسال فرمایید.)

پیشگفتار

سلامتی موضوعی است که همیشه مورد توجه بشر قرار داشته و در عصر کنونی نگاه ویژه‌ای به آن شده است، به نحوی که سلامتی حق اساسی هر انسانی بوده و همه‌ی انسان‌ها و دولت‌ها در قبال سلامت کل جامعه جهانی مسئول بوده و باید در جهت تامین و ارتقاء آن نهایت تلاش خود را بنمایند.

سلامتی دارای ابعاد گوناگونی می‌باشد و عوامل زیادی روی آن تأثیر می‌گذارند، یکی از این عوامل نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی می‌باشد که تأثیر بسزائی در ارائه‌ی خدمات در این زمینه دارد. هر جامعه‌ای جهت ارائه مناسب خدمات بهداشتی درمانی با توجه به منابع خود به طراحی و اجرای نظام خاصی مبادرت می‌نماید تا بتواند به بهترین شکل ممکن این خدمات را ارائه نماید. جهت حصول به این امر مطالعات و اقدامات مختلفی در دنیا و کشورمان انجام شده است که هر کدام دارای محاسن و معایبی بوده و با توجه به منابع موجود قابل اجرا می‌باشد. در این کتاب سعی شده است که دربارهی نظام‌های مختلف بهداشتی درمانی جهانی توضیحاتی داده شود تا نمائی کلی از این نظام‌ها در ذهن خواننده ایجاد شده و آن‌ها بتوانند این نظام‌ها را بهتر درک نموده، تجزیه و تحلیل کرده و نهایتاً به ارائه‌ی مطلوب‌تر خدمات بهداشتی درمانی کمک نمایند.

از کلیه سرورانی که نظرات اصلاحی‌شان می‌تواند موجب غنی‌تر شدن مطالب کتاب گردد خواهشمند است اینجانب را مورد عنایت قرار داده تا نظراتشان در چاپ‌های بعدی کتاب لحاظ گردد.

فردین امیری

مردادماه ۱۳۹۰

فهرست مطالب

فصل اول: سازمان / ۱۳

- سازمان رسمی / ۱۶
- سازمان غیررسمی / ۱۶
- خصوصیات سازمان‌های غیررسمی / ۱۷
- تعریف مدیریت / ۱۷
- وظایف مدیریت / ۱۷

فصل دوم: نظام‌های بهداشتی درمانی در جهان / ۲۱

مقدمه / ۲۳

- تقسیم‌بندی نظام‌های بهداشتی درمانی / ۲۳
- الف: تقسیم‌بندی براساس نظام اقتصادی / ۲۴

۱. نظام تعاون همگانی / ۲۵
۲. نظام بیمه‌های عمومی / ۲۶
۳. نظام بهداشت و درمان ملی / ۲۶

ب: تقسیم‌بندی براساس نظام پرداخت و تأمین مالی / ۲۷

۱. مدل پرداخت مستقیم / ۲۷

۲. مدل بازپرداخت بیمه اختیاری / ۲۸

۳. مدل بازپرداخت بخش عمومی / ۲۹

۴. مدل قراردادی بیمه اختیاری / ۳۱

۵. مدل قراردادی عمومی / ۳۲

۶. مدل انحصاری بیمه اختیاری / ۳۳

۷. مدل انحصاری بخش عمومی / ۳۴

نظام بهداشتی و درمانی ایران / ۳۵

سیاست‌گذاری در بخش بهداشت و درمان ایران / ۳۸

مسائل و مشکلات موجود در نظام بهداشتی و درمانی ایران / ۳۸

فصل سوم: مطالعات سازمان جهانی بهداشت و تجربه سایر کشورها

در ارتباط با وزارت بهداشت / ۴۳

تعریف وزارت بهداشت / ۴۵

وظایف وزارت بهداشت / ۴۶

الف: تأمین منابع و تجهیزات بهداشتی / ۴۶

ب: تأمین بهداشت / ۴۷

ج: مکانیسم‌های پشتوانه اقتصادی / ۴۸

د: مدیریت فعالیت‌های بهداشتی / ۴۸

نقاط ضعف وزارتخانه‌های بهداشت / ۵۱

راهکارهایی برای بازسازی ساختار وزارت بهداشت / ۵۲

۱. تعیین محیط مناسب / ۵۲

۲. ایجاد هماهنگی بین قسمت‌های مختلف سیستم خدمات بهداشتی / ۵۴
۳. عدم تمرکز و سازماندهی مجدد / ۵۵
- ساختار وزارت بهداشت و رفاه اجتماعی زاین / ۵۶
- نظام ارجاع خدمات بهداشتی درمانی در زاین / ۵۷
- ساختار نظام بهداشت و درمان ترکیه / ۵۸
- تغییر ساخت سازمانی وزارت بهداشت (براساس پیشنهاد سازمان جهانی بهداشت) / ۵۹
- عوامل مؤثر در تغییر ساختار سازمانی وزارت بهداشت (برطبق نظر سازمان جهانی بهداشت) / ۶۱
- فصل چهارم: سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی درمانی در ایران / ۶۳
- تاریخچه / ۶۵
۱. سازمان‌های بهداشتی درمانی دولتی / ۶۵
۲. سازمان‌های وابسته به دولت (خیریه و داوطلب) / ۶۶
 - سازمان شاهنشاهی و خدمات اجتماعی / ۶۶
 - جمعیت شیر و خورشید سرخ / ۶۷
 - انستیتو پاستور / ۶۸
 - انستیتو رازی / ۶۸
۳. سازمان بیمه‌های اجتماعی / ۶۸
۴. بخش خصوصی / ۶۹
- وزارت بهداشت و بهزیستی / ۶۹
 - وظایف اساسی / ۷۱
 - سازمان‌های تابعه و وابسته به وزارت بهداشت و بهزیستی / ۷۲

طرح تحقیقاتی نحوه توسعه خدمات پزشکی و بهداشتی در ایران / ۷۴

ساخت سازمانی وزارت بهداشتی و بهزیستی / ۷۶

سطوح سازمانی وزارت بهداشتی و بهزیستی / ۷۸

۱. سطح فرماندهی / ۷۸

۲. سطح منطقه‌ای / ۷۹

۳. سطح ناحیه‌ای / ۸۰

۴. سطح مرکز اداری / ۸۱

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (ساختار مصوب سال ۱۳۷۹) / ۸۳

لایحه‌ی تشکیلات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی / ۸۳

مقایسه ساختار پیشین و جدید / ۸۵

مأموریت، اهداف و شرح وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی / ۹۰

وظایف ستاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی / ۹۰

معاون امور هماهنگی و دبیر مجامع، شوراهای و هیئت‌های امنای / ۹۰

۱. مأموریت / ۹۰

۲. وظایف / ۹۱

هیئت‌های امضاء / ۹۲

معاونت سلامت / ۹۳

- مأموریت / ۹۳

- وظایف واحدهای سازمانی معاونت سلامت / ۹۴

معاونت آموزشی و امور دانشگاهی / ۹۷

- مأموریت / ۹۷

- وظایف واحدهای سازمانی معاونت آموزشی و امور دانشگاهی / ۹۸

معاونت تحقیقات و فن آوری / ۱۰۱

- مأموریت / ۱۰۱

معاونت توسعه مدیریت، منابع و امور مجلس / ۱۰۲

- مأموریت / ۱۰۲

- وظایف واحدهای سازمانی معاونت توسعه مدیریت، منابع و امور مجلس / ۱۰۳

معاونت غذا و دارو / ۱۰۶

- وظایف / ۱۰۶

تغییر ساختار سازمانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۸۸ / ۱۰۸

بحث انتزاع آموزش پزشکی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و الحاق آن به وزارت

علوم، تحقیقات و فن آوری / ۱۲۱

سهم سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی و درمانی ایران در ارائه‌ی خدمات / ۱۲۳

فصل پنجم: جزئیات شبکه بهداشتی درمانی در ایران / ۱۲۵

الف: سطح شهرستان / ۱۲۷

- خانه بهداشت / ۱۲۷

- مرکز بهداشتی درمانی روستایی / ۱۲۹

- تسهیلات زایمانی / ۱۲۹

- مرکز بهداشتی درمانی شهری / ۱۳۰

- پایگاه بهداشت / ۱۳۳

- مرکز آموزش بهورزی / ۱۳۳

- مرکز بهداشت شهرستان / ۱۳۳
- بیمارستان شهرستان / ۱۳۴
- مدیریت شبکه شهرستان / ۱۳۵
- مؤسسات آموزشی / ۱۳۶

ب: سطح استان / ۱۳۶

ج: سطح کشوری (ملی) / ۱۳۶

مراقبت‌های بهداشتی اولیه / ۱۳۷

- تعریف / ۱۳۷
- اجزای اصلی مراقبت‌های بهداشتی اولیه / ۱۳۷
- اصول مراقبت‌های بهداشتی اولیه / ۱۳۸

فصل ششم: سازمان‌های بهداشت بین‌المللی / ۱۴۱

۱. سازمان جهانی بهداشت / ۱۴۲
۲. یونیسف / ۱۴۹
۳. سازمان کشاورزی و غذا / ۱۵۰
۴. سازمان بین‌المللی کار / ۱۵۰
۵. بانک جهانی / ۱۵۱
۶. صلیب سرخ بین‌المللی / ۱۵۱

منابع / ۱۵۳